

POLSKI UNIWERSYTET NA OBCYZŹNIE
W LONDYNIE

ZESZYTY NAUKOWE

SERIA TRZECIA, NR 4, 2016

OD REDAKCJI

Oddajemy do rąk Czytelników czwarty już tom naszych „Zeszytów Naukowych PUNO”. Reaktywowany periodyk, nad którym prace redakcyjne nieprzerwanie trwają od 2012 roku – przypomnę: pierwszy numer ukazał się rok później – jest płaszczyzną prezentacji, wymiany poglądów doświadczonych pracowników naukowych, doktorów oraz doktorantów skupionych wokół Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie w Londynie, pochodzących z Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, USA i Polski. To naukowe forum odzwierciedla ich problemy badawcze, stąd tak duża rozpiętość tematyczna i czasowa podejmowanych wątków.

Czwarty numer „Zeszytów Naukowych PUNO” nie ukazałby się, gdyby nie wsparcie finansowe udzielone przez fundacje: M. B. Grabowski Fund i Polonia Aid Foundation Trust. Rektor PUNO, prof. Halina Taborska, oraz Redakcja składają za nie serdeczne podziękowania. Słowa wdzięczności kierujemy także do dr hab. Ewy Lidii Danowskiej z Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, która społecznie, wnikliwie i krytycznie zrecenzowała zamieszczone w tym tomie artykuły. Dziękujemy również dr Izie Krasieńskiej z Instytutu Dziennikarstwa i Informacji Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach za systematyczne wprowadzanie i uzupełnianie do bazy danych, jaką jest POL-index, bibliografii artykułów opublikowanych w „Zeszytach Naukowych PUNO” od pierwszego numeru, dzięki czemu nasze artykuły funkcjonują i są widoczne w obiegu naukowym.

Zebrane tu materiały zostały podzielone na dwie zasadnicze części: *Artykuły i rozprawy* oraz *Referaty i wystąpienia*. Tradycyjnie uzupełniają go *Recenzje* i *Sprawozdania*. Zasięg chronologiczny obejmuje okres od II wojny światowej do czasów obecnych.

Tom otwierają rozważania Ewy Lewandowskiej-Tarasiuk, dotyczące *Kulturowego zwrotu teorii jako nowego podejścia do tekstów kultury*. Halina Taborska tekstem, zatytułowanym *Sztuka w otwartej przestrzeni publicznej i upamiętnianie ofiar cywilnych II wojny światowej – Coventry 1940–2015*, otwiera w periodyku wielowątkową problematykę II wojny światowej. Kontynuuje ją Oskar Stanisław Czarnik – zgłębiający temat dorobku wydawniczego Instytutu Wschodniego „Reduta”, Jolanta Chwastyk-Kowalczyk – opisująca pobyt Polaków w Indiach

w latach 1942–1948 i Michael Fleming – brytyjski historyk, badający okoliczności, w jakich Witold Pilecki poszedł „na ochotnika” do Auschwitz.

Kwestie kultury wysokiej odnajdziemy w refleksjach Magdaleny Wandy Zegarlińskiej, odkrywającej świat alienacji i wykluczenia w filmach Davida Lyncha, a także Reginy Wasiak-Taylor, przypominającej postać pisarza Kazimierza Sowińskiego, inicjatora powstania „Pamiętnika Literackiego”, organu Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie w Londynie, ukazującego się od 1976 roku.

Edyta Nowosielska rozpatruje stan języka polskiego w Wielkiej Brytanii w latach 2004–2016. Mirosław Matyja analizuje genezę i ewolucję szwajcarskiego systemu demokracji bezpośredniej. W jeszcze inny obszar badawczy wprowadza czytelnika Grażyna Czubińska, prezentując badania nad ryzykownymi zachowaniami seksualnymi polskich emigrantów w Wielkiej Brytanii. Z kolei Mirosław Szczepiński opisał zjawiska patologiczne występujące w miejscach pracy, takie jak mobbing, molestowanie seksualne i korupcja.

Teksty zamieszczone w *Referatach i wystąpieniach* w większości zostały zainspirowane V Międzynarodową Konferencją Kwietniową PUNO „Wizerunki Polski i Polaków w podręcznikach i mediach brytyjskich”, która miała miejsce 11 kwietnia 2015 roku w Sali Malinowej Polskiego Ośrodka Społeczno-Kulturalnego w Londynie. Autorami materiałów anglojęzycznych są: Anita J. Prażmowska, Martin Stepek i Daniel M. Zamoyski, a tekstów polskich doktoranci: Agata Błaszczyk i Wojciech Klas. Mamy tu różne formy: osobiste wspomnienia rodzinne, syntetyczne badania ankietowe, rozważania dotyczące odpowiedzialności samych Polaków za stereotypy i opinie, jakie o nich i o Polsce krążą w Wielkiej Brytanii, a także omówienia uproszczonych lub nieprawdziwych informacji dotyczących historii Polski i jej granic, podawanych w podręcznikach brytyjskich. Odmienny w charakterze, celebracyjny obraz Polski w piśmiennictwie brytyjskim w okresie pontyfikatu Jana Pawła II przedstawia książkę dr hab. Władysław Wyszowadzki, któremu Redakcja gratuluje uzyskania habilitacji w Polsce.

Żaneta Steffek, obecna sekretarz redakcji naszych „Zeszytów”, była doktorantka z PUNO, przedstawia swój autoreferat rozprawy doktorskiej: „*Universitas*” – szwajcarski kwartalnik Towarzystwa Przyjaciół PUNO w latach 1980–2001, obronionej 21 kwietnia 2016 roku na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, doktorat zatwierdzony uchwałą Rady Wydziału 17 maja 2016 roku.

Tom czwarty „Zeszytów” zamyka pięć recenzji ważnych publikacji naukowych, literackich, dziennikarskich oraz popularnonaukowych, dotyczących życia polskiej emigracji w Wielkiej Brytanii oraz *Sprawozdanie z VI Konferencji Kwietniowej PUNO* – „Wkład polskich artystów i pisarzy w kulturę brytyjską po 1945 roku”, która odbyła się 9 kwietnia 2016 roku w Sali Malinowej POSK w Londynie.

JOLANTA CHWASTYK-KOWALCZYK
REDAKTOR NACZELNA